

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-14, факс: 255-33-32

№ 04-33/19-1679(268578)

"10" 11 2016 р.

СТУКАЛУ В.В.

Шановний Вікторе Васильовичу!

Інформуємо Вас, що Ваша петиція стосовно вдосконалення законодавства щодо визначення прав дітей та батьків після розлучення батьків в установленій законодавством строк не набрала достатньої кількості голосів на підтримку, тому відповідно до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» розглядається як звернення громадян.

Для розгляду Ваших пропозицій по суті Комітет звернувся до Міністра соціальної політики України Рєви А.О. та Міністра юстиції України Петренка П.Д.

Про результати Ви будете поінформовані додатково.

З повагою

Голова Комітету

А. ПАЛАТНИЙ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-14, факс: 255-33-32

№ 04-33/19-1677(268548)

"10" 11 2016 р.

Міністру соціальної політики України
РЕВІ А.О.

Шановний Андрію Олексійовичу!

До Верховної Ради України надійшла петиція Стукала В.В.
стосовно
вдосконалення законодавства щодо визначення прав дітей та батьків після
розлучення батьків, що в установленій законодавством строк не набрала
достатньої кількості голосів на підтримку, тому відповідно до статті 23¹
Закону України «Про звернення громадян» розглядається як звернення
громадян.

Просимо Вас, шановний Андрію Олексійовичу, дати доручення щодо
розгляду пропозицій Стукала В.В. та про результати поінформувати Комітет
та заявника.

Копія звернення додається.

З повагою

Голова Комітету

А. ПАЛАТНИЙ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-31-14, факс: 255-33-32

№ 04-33/19-1677(268548)

"10" 11 2016 р.

Міністру юстиції України
ПЕТРЕНКУ П.Д.

Шановний Павле Дмитровичу!

До Верховної Ради України надійшла петиція Стукала В.В. стосовно вдосконалення законодавства щодо визначення прав дітей та батьків після розлучення батьків, що в установленій законодавством строк не набрала достатньої кількості голосів на підтримку, тому відповідно до статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» розглядається як звернення громадян.

Просимо Вас, шановний Павле Дмитровичу, дати доручення щодо розгляду пропозицій Стукала В.В. та про результати поінформувати Комітет та заявника.

Копія звернення додається.

З повагою

Голова Комітету

А. ПАЛАТНИЙ

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35213015078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

22.11.2016 № 4350/0/57/16-26

На № _____ від _____

**Комітет Верховної Ради
України з питань сім'ї,
молодіжної політики, спорту
та туризму**

Про розгляд електронної петиції
Стукала В. В.

Міністерство соціальної політики відповідно до листа Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму від 10.11.2016 № 04-33/19-1677/268548 розглянуло петицію Стукала В. В. стосовно вдосконалення законодавства щодо визначення прав дітей та батьків і, в межах компетенції, повідомляє.

Ратифікувавши в 1991 році Конвенцію ООН про права дитини, Україна визнала свою відповідальність перед світовим співтовариством щодо забезпечення на своїй території всіх її положень, підтвердила свій курс на підтримку загальнолюдських цінностей.

Так, відповідно до статей 5, 7, 9, 18 зазначеної Конвенції, дитина має право знати своїх батьків і право на їх піклування.

Держави-учасниці забезпечують те, щоб дитина не розлучалася з батьками всупереч їх бажанню, за винятком випадків, коли компетентні органи згідно з судовим рішенням, визначають відповідно до закону, що застосовується, і процедур, що таке розлучення необхідне в якнайкращих інтересах дитини. Таке визначення може бути необхідним у тому чи іншому випадку, наприклад, коли батьки жорстоко поведуться з дитиною або не піклуються про неї, або коли батьки проживають окремо і необхідно прийняти рішення щодо місця проживання дитини. Під час розгляду спірних питань всім заінтересованим сторонам надається можливість брати участь у розгляді та викладати свою точку зору.

Держави-учасниці поважають право дитини, яка розлучається з одним чи обома батьками, підтримувати на регулярній основі особисті відносини і прямі контакти з обома батьками, за винятком випадків, коли це суперечить її найкращим інтересам. Держави-учасниці докладають всіх можливих зусиль до

того, щоб забезпечити визнання принципу загальної та однакової відповідальності обох батьків за виховання і розвиток дитини.

Усі вищевикладені норми Конвенції ООН про права дитини чітко відображені у законодавстві України.

Зокрема, відповідно до статей 141, 154, 158, 159, 161 Сімейного кодексу України мати і батько мають рівні права та обов'язки щодо дитини, незалежно від того, чи перебували вони у шлюбі між собою.

Статтю 157 Сімейного кодексу України закріплено, що вирішення батьками питань щодо виховання дитини вирішується спільно, той із батьків, хто проживає окремо від дитини, зобов'язаний брати участь у її вихованні і має право на особисте спілкування з нею; той із батьків, з ким проживає дитина, не має права перешкоджати тому з батьків, хто проживає окремо, спілкуватися з дитиною та брати участь у її вихованні, якщо таке спілкування не перешкоджає нормальному розвитку дитини.

Спори щодо участі у вихованні та утриманні дитини можуть вирішуватися органом опіки та піклування, а також судом.

Відповідно до статей 159, 161 Сімейного кодексу України під час вирішення спору щодо участі одного з батьків у вихованні дитини, місця проживання дитини береться до уваги ставлення батьків до виконання своїх обов'язків, особиста прихильність дитини до кожного з них, вік дитини, стан її здоров'я та інші обставини, що мають істотне значення.

Слід зазначити, що відповідно до статті 160 Сімейного кодексу України з 10 років дитина приймає безпосередню участь при визначенні свого місця проживання, з 14 років місце проживання визначається дитиною самостійно.

Відповідальність за невиконання рішення органу опіки та піклування, що стосується вирішення спорів між батьками та виконання яких залежить від волевиявлення цих фізичних осіб, передбачає одну дію – звернення до суду (статті 159 та 162 Сімейного кодексу України).

Заявника повідомлено окремим листом.

**Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції**

С. Устименко

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001

Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83

E-mail: themis@minjust.gov.ua

<http://www.minjust.gov.ua>

Код ЄДРПОУ 00015622

**Комітет Верховної Ради України з
питань сім'ї, молодіжної політики,
спорту та туризму**

24.11.2016 № 41315/2285-0-1-16/8

На № 04-33/19-1677(268548) від 10.11.2016

У зв'язку з листом Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму від 10 листопада 2016 року № 04-33/19-1677/268548 Міністерством юстиції розглянуто звернення громадянина Стукала В.В щодо вдосконалення сімейного законодавства в частині прав батька та повідомляється, що відповідь заявнику надіслано листом Міністерства від «24» листопада 2016 року № 41315/2285-0-1-16/8 (додається).

Додаток: копія листа на 3 арк.

Перший заступник Міністра

Наталія СЕВОСТЬЯНОВА

591627

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001

Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83

E-mail: themis@minjust.gov.ua

<http://www.minjust.gov.ua>

Код ЄДРПОУ 00015622

Стукало В.В.

—24.11.2016— № —41314/2285-0-1-16/8

На № —04-33/19-1677(268548) від 10.11.2016

*Щодо вдосконалення сімейного законодавства
в частині прав батька*

У зв'язку з листом Комітету Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму від 10 листопада 2016 року № 04-33/19-1677/268548 Міністерством юстиції розглянуто Ваше звернення щодо вдосконалення сімейного законодавства в частині прав батька та в межах компетенції повідомляє.

Перш за все слід зазначити, що на сьогоднішній день однією із загальних засад регулювання сімейних відносин є рівність прав та обов'язків жінки та чоловіка у сімейних відносинах, шлюбі та сім'ї (частина шоста статті 7 Сімейного кодексу України (далі – Кодекс).

Так, положеннями вказаного Кодексу визначено, що *мати, батько мають рівні права та обов'язки щодо дитини*, незалежно від того, чи перебували вони у шлюбі між собою. Розірвання шлюбу між батьками, проживання їх окремо від дитини не впливає на *обсяг їхніх прав* і не звільняє від обов'язків щодо дитини (стаття 141 Кодексу).

Відповідно до статей 153, 157 Кодексу мати, батько та дитина мають право на безперешкодне спілкування між собою, крім випадків, коли таке право обмежене законом.

Питання виховання дитини вирішується батьками спільно.

Той із батьків, хто проживає окремо від дитини, зобов'язаний брати участь у її вихованні і має право на *особисте спілкування з нею*. Той із батьків, з ким проживає дитина, не має права *перешкоджати* тому з батьків, хто проживає окремо, спілкуватися з дитиною та брати участь у її вихованні, якщо таке спілкування не перешкоджає нормальному розвитку дитини.

Батьки мають право укласти договір щодо здійснення батьківських прав та виконання обов'язків тим з них, хто проживає окремо від дитини. Договір укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню.

Той з батьків, хто проживає з дитиною, у разі його ухилення від виконання договору зобов'язаний відшкодувати матеріальну та моральну шкоду, завдану другому з батьків.

При цьому згідно з частинами першою, другою статті 19 Сімейного кодексу України у випадках, передбачених цим Кодексом, особа має право на

попереднє звернення за захистом своїх сімейних прав та інтересів до органу опіки та піклування.

Рішення органу опіки та піклування є обов'язковим до виконання, якщо протягом десяти днів від часу його винесення заінтересована особа не звернулася за захистом своїх прав або інтересів до суду.

Так, відповідно до статті 158 Кодексу за заявою матері, батька дитини орган опіки та піклування визначає способи участі у вихованні дитини та спілкуванні з нею того з батьків, хто проживає окремо від неї. Рішення про це орган опіки та піклування постановляє на підставі вивчення умов життя батьків, їхнього ставлення до дитини, інших обставин, що мають істотне значення.

Рішення органу опіки та піклування є обов'язковим до виконання. Особа, яка ухиляється від виконання рішення органу опіки та піклування, зобов'язана відшкодувати матеріальну та моральну шкоду, завдану тому з батьків, хто проживає окремо від дитини (стаття 158 Кодексу).

Варто також додати, що відповідно до частини другої статті 79 Цивільного кодексу України рішення органу опіки та піклування *може бути оскаржено* до відповідного органу, якому підпорядкований орган опіки та піклування, або до суду.

У свою чергу згідно зі статтею 159 Кодексу, якщо той із батьків, з ким проживає дитина, чинить перешкоди тому з батьків, хто проживає окремо, у спілкуванні з дитиною та у її вихованні, зокрема якщо він ухиляється від виконання рішення органу опіки та піклування, другий із батьків *має право звернутися до суду з позовом про усунення цих перешкод.*

Суд визначає способи участі одного з батьків у вихованні дитини (періодичні чи систематичні побачення, можливість спільного відпочинку, відвідування дитиною місця його проживання тощо), місце та час їхнього спілкування.

В окремих випадках, якщо це викликано інтересами дитини, суд може обумовити побачення з дитиною присутністю іншої особи.

Під час вирішення спору щодо участі одного з батьків у вихованні дитини береться до уваги ставлення батьків до виконання своїх обов'язків, особиста прихильність дитини до кожного з них, вік дитини, стан її здоров'я та інші обставини, що мають істотне значення, в тому числі стан психічного здоров'я одного з батьків, зловживання ним алкогольними напоями або наркотичними засобами.

За заявою заінтересованої сторони суд може зупинити виконання рішення органу опіки та піклування до вирішення спору.

У разі ухилення від виконання рішення суду особою, з якою проживає дитина, суд за заявою того з батьків, хто проживає окремо, може передати дитину для проживання з ним.

Особа, яка ухиляється від виконання рішення суду, зобов'язана відшкодувати матеріальну та моральну шкоду, завдану тому з батьків, хто проживає окремо від дитини.

Щодо необхідності вдосконалення законодавства інформуємо, що центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику з питань *сім'ї та дітей*, є *Міністерство соціальної*

політики, яке відповідно до покладених на нього завдань узагальнює практику застосування законодавства та розробляє пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правових актів з питань, що належать до його компетенції (Положення про Міністерство соціальної політики України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 423).

Принагідно зазначаємо, що листи Міністерства юстиції мають інформаційний характер та не встановлюють норм права.

Перший заступник Міністра

Наталія СЕВОСТЬЯНОВА

